

CURSUSPROGRAMMA 2011/2012 (5772)

Crescas is een onafhankelijk instituut voor Joodse educatie aan volwassenen, zonder enkele formele binding met één van de Joodse kerkgenootschappen.

Door het geven van cursussen en lezingen op diverse Joodse gebieden probeert Crescas de Joodse identiteit binnen de Nederlands-Joodse gemeenschap te versterken.

Joods Educatief Centrum 'Crescas'
Buitenplein 65
1181 ZE Amstelveen

telefoon: 020-6402380
fax: 020-3452260

e-mail: crescas@crescas.nl
websites: www.crescas.nl
www.joodsebibliotheek.nl

vormgeving Dick Noordhuizen, Luna 3
foto's iStockphoto.com, Crescas

EEN NIEUWE JAS

Dit programmaboekje biedt een overzicht van onze activiteiten in het **cursusjaar 2011/2012**: cursussen, lezingen, themazondagen en workshops.

De afgelopen zeven jaar presenteerden wij ons programma in een 'uitvouwfolder', een formaat dat velen van u inmiddels associëren met Crescas.

Het programma voor 2011/2012 is op diverse punten aangepast.

Een goed moment, vonden wij, om ook de 'verpakking' eigentijds te maken en het programma in een nieuw jasje te steken.

In april 2011 hebben wij een bescheiden marktonderzoek laten uitvoeren.

De uitkomsten zijn verwerkt in dit nieuwe programma. Zo is het aantal eenmalige activiteiten, workshops en themazondagen, sterk uitgebreid en hebben wij meer culturele activiteiten opgenomen.

Klassiekers als de cursussen van Bloeme Evers-Emden en de kosjere kookcursussen vindt u ook dit jaar terug. Net als het pakket 'Ivrietcursussen' dat verder is uitgebreid, o.a. met een cursus 'Ivriet voor senioren'.

Daarnaast vindt u nieuwe cursussen, zoals 'Joodse architectuur', 'Sheherazade' (Joods? kijk maar bij de beschrijving), een cursus van 13 lessen over '3500 Jaar Joodse geschiedenis' ... en nog veel meer.

Blader dit boekje rustig door en kijk ook eens op www.crescas.nl voor aanvullende informatie, filmpjes, etc. Veel plezier bij het maken van uw keuze en graag tot ziens bij één van de Crescas-activiteiten.

Michel Waterman, *directeur*

JOOP AL BIBLIOTHEEK

Crescas beheert de **Joop Al Bibliotheek**, een verzameling van meer dan 4000 'Joodse' boeken. In deze bibliotheek is o.a. de collectie van Joop Al z.l. en een deel van de collectie van Mira Rafalowicz z.l. opgenomen. De catalogus kunt u on-line bekijken op www.joodsebibliotheek.nl.

De bibliotheek fungeert ook als studieruimte. Als u onderzoek doet, werkt aan een scriptie of een proefschrift, of voor een ander doel boeken in onze bibliotheek wilt raadplegen, dan kunt u hiervan gebruik maken. De studieruimte is voorzien van een bureau, een computer met internetverbinding en een printer/kopieerapparaat. Wij stellen u deze faciliteiten graag kosteloos ter beschikking. Neemt u wel eerst contact met ons op, telefonisch of per e-mail, om te reserveren.

NIEUWSBRIEF

Wilt u op de hoogte blijven van alle Crescas-activiteiten? Stuur uw email-adres naar crescas@crescas.nl en u ontvangt onze elektronische nieuwsbrief.

CRESCAS DIGIBIEB

De **Digibieb** is de bijdrage van Crescas aan het bewaren van een deel van het Joods cultureel erfgoed. Wij bieden u de mogelijkheid om 'Joodse boeken' on-line te lezen, of als pdf te downloaden. Gratis!

In sommige gevallen gaat het om onbekend werk. Zoals het boek van Jelle van Slooten over de enige Joodse familie die tot in de Tweede Wereldoorlog op Urk woonde. Vaak gaat het om boeken van bijna-vergeten schrijvers, boeken die u niet meer in de boekhandel zult vinden. Van belangrijke Joodse schrijvers proberen wij het complete oeuvre te bemachtigen. Zo maakt het complete werk van Meyer Sluysen en Sal Santen inmiddels deel uit van onze digitale bibliotheek.

De Digibieb wordt regelmatig aangevuld en uitgebreid. Dankzij het scannen met geavanceerde software zijn alle boeken op trefwoord doorzoekbaar en daarmee uitstekend geschikt voor (wetenschappelijk) onderzoek.

De Digibieb is te vinden op www.joodsebibliotheek.nl

In het kader van het Internationaal Joods Muziekfestival organiseren Crescas en Stichting Jiddisj twee workshops. Muziek en de Jiddisje taal en cultuur staan in beide workshops centraal.

Jiddisje RAP *workshop in samenwerking met Stichting Jiddisj*

Mikhoel Felsenbaum (Oekraïne, 1951) schrijft romans, toneelstukken en gedichten, alles in het Jiddisj. Eén van zijn gedichten heet 'Sjtetl RAP'. En ja, het is wat u denkt dat het is: een Jiddisje RAP. Een beter bewijs dat Jiddisj een levende taal is, kunnen wij niet leveren. Tijdens deze workshop hoort u hoe deze Jiddisje Rap klinkt en maakt u samen met Willy Brill, die de workshop leidt, een Nederlandse vertaling op rijm. Bij voldoende animo sluiten we af met een opvoering van de Nederlandse versie van de RAP.

cursusnr.	7201
docent	Willy Brill
plaats	Amsterdam
datum	zondag 23 oktober, 15.00-16.30 uur
kosten	€ 7,50 bij inschrijving bij Crescas, € 10 aan de zaal

Jiddisj lezen en zingen *workshop in samenwerking met Stichting Jiddisj*

Aan de hand van een populair lied maakt u kennis met de Jiddisje taal. Een taal met verrassingen. Geschreven met Hebreeuwse letters, van rechts naar links. Maar in tegenstelling tot Hebreeuws, kent het medeklinkers en klinkers. Dit wordt uitgelegd en geoefend tijdens de workshop. Het lied wordt gelezen, vertaald en gezongen.

cursusnr.	7202
docent	Stichting Jiddisj
plaats	Amsterdam
datum	zondag 23 oktober, 13.15-14.45 uur
kosten	€ 7,50 bij inschrijving bij Crescas, € 10 aan de zaal

Joodse architectuur

een cursus van vier lessen èn een excursie

De eerste architect die in schriftelijke bronnen met naam en toenaam wordt vermeld, is Dedalos, ontwerper van het Paleis met het labyrint van koning Minos op Kreta (1700-1400 voor de jaartelling). Een andere kandidaat voor de titel 'eerste architect' is Bezalel ben-Ami, de ontwerper en bouwheer van de Tabernakel (1500-1400 voor de jaartelling). De Tabernakel was een 'verplaatsbaar huis voor God', dat het Joodse volk met zich meedroeg door de woestijn, op weg van Egypte naar het Beloofde Land, ofwel de voorloper van de Eerste Tempel. De werkzaamheden rondom de bouw van de Tabernakel beslaan maar liefst vijf hoofdstukken van het boek Exodus in het Oude Testament. De Joodse architectuur stoelt daarmee weliswaar op een van de oudste bouwtradities ter wereld, maar van een herkenbare Joodse architectonische stroming is nooit sprake geweest. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld islamitische en rooms-katholieke architectuur. Wat is Joodse architectuur? Is het de architectuur van Joodse gebouwen, de architectuur van Joodse architecten, of architectuur die de culturele waarden van het jodendom ruimtelijk verbeeldt? Het is net als met de vraag 'wat is Joodse kunst' en het antwoord is lastig en ongrijpbaar. In vier lessen proberen docent en cursisten toch te ontdekken of er zoiets bestaat als 'Joodse architectuur'.

De cursus start met een historische introductie: Joodse architectuur in relatie tot de wereldarchitectuur. Daarna komen de volgende thema's aan bod:

- Joodse architectuur in de 20ste eeuw
- Israëliëse architectuur als *de* Joodse architectuur?
- Collectief geheugen, herinneringscultuur en Joodse architectuur
- Recente 'Joodse gebouwen' in Nederland.

De cursus wordt afgesloten met een excursie in Amsterdam, met een bezoek aan een aantal recente en oude gebouwen met een 'Joodse' signatuur.

cursusnr.	7203
docent	Micha de Haas
plaats	Amsterdam
data	4 lessen op woensdag, 20.00-22.00 uur 25 januari, 1, 8 en 15 februari 2012 excursie op zondag 19 februari, 13.00-16.00 uur
kosten	€ 79, incl. excursie

Sheherazade: vertelster van verhalen uit Duizend-en-één-nacht muziek, liturgie, literatuur

Wat doet een cursus over de verhalen uit Duizend-en-één-nacht in het programma van Crescas? Sheherazade is toch van Arabische oorsprong? Daar zit toch niets Joods in? Nou, dat valt nog te bezien ...

Voor alle duidelijkheid: deze cursus gaat niet over de verhalen van Duizend-en-één-nacht. Waarover dan wel? In deze cursus bespreken de docenten bronnen uit jodendom en islam en onderzoeken, ieder op zijn of haar eigen vakgebied (liturgie, literatuur en muziek), of er raakvlakken en overeenkomsten zijn.

Jules van Hessen, dirigent en sinds een aantal jaren vaste muziekdocent bij Crescas, voert in november 2011 met het Philips Symfonie Orkest de suite *Sheherazade* van Rimski Korsakov uit. Bij de voorbereiding stuitte hij op diverse thema's die helemaal niet Arabisch lijken te zijn, maar eerder 'Joods' klinken. Omgekeerd zijn er muziekstukken die ogenschijnlijk Joods zijn, maar eigenlijk een Arabische achtergrond hebben. Hij begon zich af te vragen wat nu eigenlijk de verschillen tussen Joodse en Arabische muziek zijn en vertelt hierover in de derde les. Het onderwerp van de eerste les (prof. **Wout van Bekkum**) is liturgie in jodendom en islam. Is de bron hetzelfde? Zijn er overlappendingen? Wanneer begonnen de twee religies uit elkaar te lopen?

In de tweede les behandelt prof. **Irene Zwiép** de Joodse en Islamitische literatuur van de Middeleeuwen, met name gedurende de periode van de 'Klassieke Islam' (10e-12e eeuw). Daarbij zullen niet alleen de vele, soms onvermoede raakvlakken tussen beide culturen aan bod komen, maar ook die momenten waarop beide bewust hun eigen weg zijn gegaan. De derde en vierde les komt **Jules van Hessen** aan het woord. In de derde les behandelt hij de eerder genoemde thema's in de muziek, die soms Joods zijn maar Islamitisch lijken en omgekeerd. De vierde en laatste les is gewijd aan een voorbereiding op de uitvoering van o.a. *Sheherazade* in het Concertgebouw in Amsterdam op 19 november. Deze uitvoering maakt deel uit van de cursus en is bij het lesgeld inbegrepen.

cursusnr.	7205
docent	Wout van Bekkum, Irene Zwiép en Jules van Hessen
plaats	Amsterdam
data	4 lessen op maandag, 20.00-22.00 uur, 24 en 31 oktober, 7 en 14 november 2011, concert op zaterdagavond 19 november, 20.15 uur
kosten	€ 79, inclusief concert

Sholem Aleichem

Film en korte lezing

Tijdens het Joods Film Festival biedt Crescas, in nauwe samenwerking met de Stichting Jiddisj, u een speciaal arrangement. Donderdagavond 27 oktober vertonen wij de film *Laughing in the darkness*, een film van Joseph Dorman over het leven van de bekende schrijver Sholem Aleichem. Voorafgaand aan de film houdt Hanna Luden, voorzitter Stichting Jiddisj, een inleiding over het leven en het werk van Sholem Aleichem. Na afloop van de film bieden wij u een drankje aan in één van de foyers van Tuschinski.

Met meer dan 40 in het Jiddisj geschreven boeken mag Sholem Aleichem de centrale figuur in de Jiddisje literatuur genoemd worden. In 1964 ging op Broadway de musical *Fiddler on the roof* in première. Dit verhaal is gebaseerd op Aleichem's figuur *Tewje der Milchiger* (Tevje de Melkboer): een melkboer, zijn vrouw en dochters in een Russisch sjtetl.

Aleichem's verhalen zijn veel meer dan volksverhalen. Volgens critici kan hij zich meten met schrijvers als Tsjechov en Gogol en maakt zijn bijtende humor hem de voorganger van Woody Allen en Philip Roth.

Laughing in the darkness schetst een meeslepend portret van deze geniale schrijver. De film geeft bovendien een goed beeld van het 19e-eeuwse Oost-Europa, de wereld van onze grootouders en overgrootouders, en de Joodse gemeenschap die te maken heeft met fel antisemitisme aan de vooravond van een nieuwe tijd.

cursusnr.	7206
docent	Hanna Luden
plaats	Amsterdam
datum	donderdag 27 oktober, 19.30-21.30 uur
kosten	€ 12,50

Leonard Bernstein

zijn jodendom en zijn muziek

Leonard Bernstein, dirigent, componist, inspirator, communicator en pedagoog is misschien wel de meest spraakmakende musicus van de twintigste eeuw. Zijn Joodse roots blijken niet alleen uit zijn werken met een duidelijke Joodse inslag (Kaddish, Dybbuk), maar ook uit zijn speciale relatie met het oeuvre en leven van Gustav Mahler. Jules van Hessen, dirigent en Crescas-cursusleider ontsluit op zijn kenmerkende wijze, ondersteund door uniek beeldmateriaal, leven en drijfveren van Leonard Bernstein en legt daarbij het accent op de rol die het jodendom in het leven van Bernstein heeft gespeeld.

cursusnr. 7204
docent Jules van Hessen
plaats Amsterdam
data 3 x op woensdag,
20.00-22.00 uur
7, 14 en 21 maart 2012
kosten € 46

SAMEN MET U STEUNEN WIJ HET ALYN HOSPITAAL IN JERUSALEM

Wheels of Love, is een gesponsorde fietstocht door Israël ten behoeve van kinderen die in het Alyn Hospitaal in Jerusalem verpleegd worden of revalideren. Crescas steunt dit initiatief van harte. Dit jaar sponsoren wij **Paul Lissauer**, één van onze cursisten. Paul doet voor het eerst mee aan deze sponsortocht en probeert zoveel mogelijk geld bij elkaar te fietsen.

Van alle inschrijvingen die wij vóór 1 oktober 2011 ontvangen, maken wij 1 euro over naar dit goede doel. Wacht dus niet te lang, schrijf direct in. Hiermee verzekert u zich van een plaats bij de cursus van uw keuze en u steunt de kinderen van het Alyn Hospitaal.

Jules van Hessen

- monothetisme /
normen & waarden

- tijd

- zelfbeeld

- etniciteit

Bart
Wallet

New Historians *een visie op de Israëlische geschiedenis*

Vanaf midden jaren '80 van de vorige eeuw is er sprake van een groep jonge Israëlische historici die met een reeks opzienbarende boeken komt. Het ene na het andere vaststaande idee over de geschiedenis van het zionisme en de staat Israël komt onder vuur te liggen. Scherpe en felle reacties zijn het gevolg. De geschiedenis wordt inzet van een breed nationaal debat, waarbij de politieke situatie een belangrijke rol speelt.

Inmiddels zijn de New Historians niet jong meer, maar hun ideeën zorgen nog altijd voor veel debat. Tijdens deze cursus maken we kennis met de belangrijkste ideeën van de New Historians, kijken we tegen welke achtergrond ze opkomen en welke rol ze spelen in het politieke debat. Thema's zijn: het begin van het zionisme in Erets Jisraël, de Onafhankelijkheidsoorlog van 1948-1949, en het Palestijns vluchtelingenvraagstuk, de Zesdaagse Oorlog van 1967 en de gevolgen van de sjoa in de Israëlische samenleving. Tijdens deze cursus lezen we teksten van voor- en tegenstanders van de New Historians en brengen we de argumentatie in kaart.

MEER INFORMATIE?

Kijk op www.crescas.nl
of bel **020-6402380**.

cursusnr.	7212
docent	Bart Wallet
plaats	Rotterdam
data	4 x op dinsdag, 20.00-22.00 uur 25 oktober, 1, 8 en 15 november 2011
kosten	€ 60

3500 Jaar Joodse geschiedenis

een cursus van 13 lessen in 4 modules

Oude patriarchen, wijze rabbijnen, Joodse socialisten en bevlogen zionisten, ze maken onderdeel uit van een dertiental avonden waarin een dwarsdoorsnede van de Joodse geschiedenis wordt gegeven: van de vroegste Joodse bewoning van het land Palestina in 1300 BCE, via de rabbijnse tijd en de Joodse Middeleeuwen, tot aan het huidige Arabisch-Israëliëse conflict.

Joodse identiteit wordt daarbij voortdurend benaderd als het resultaat van de spanning tussen interne zelfdefinitie en externe factoren, zoals contacten met de christelijke of islamitische meerderheid. In een integrale benadering is er aandacht voor zowel politieke, economische, religieuze als culturele factoren. Prominente thema's zijn: de spanning tussen het land Israël en de diaspora en de spanning tussen isolement en assimilatie. Binnen dit framework figuren de bijbelse tijd, de relatie tot christendom en islam, de Kruistochten, antisemitisme, de sjoa, het zionisme en de staat Israël.

Aan het eind van deze cursus hebt u kennis gemaakt met een *grand narrative* van de Joodse geschiedenis en kunt u diverse episodën in dat grote geheel verklaren. U herkent op welke manieren Joodse identiteit in verschillende periodes werd bepaald en hoe en waarom die verschillende Joodse identiteiten de ene keer op elkaar lijken en de andere keer juist niet. Tot slot krijgt u een goed idee van de culturele en ideologische achtergronden van de belangrijkste stromingen binnen het jodendom.

De cursus is opgebouwd uit vier modules. Het is mogelijk om één of meerdere modules te volgen. Wij raden u echter sterk aan in te schrijven voor de hele cursus. Alleen dan heeft u een goed beeld van de Joodse geschiedenis in de afgelopen 35 eeuwen.

module 1: **het vroegste jodendom tot en met de rabbijnse periode**

- Prolegomena: Wat is joodse geschiedenis?
- Religie, land, volk: geschiedenis van Oud-Israël
- Rabbijnse cultuur

module 2: **diaspora's**

- Joden onder de islam
- Joods leven in Asjkenaz
- Sefardische en Asjkenazische diaspora's

module 3: **spiritualiteit en moderniteit**

- Mysticisme en messianisme: van Sjabtai Zvi tot het chassidisme
- West-Europees jodendom: Haskala, emancipatie en nationalisering
- Oost-Europees jodendom: opkomst en teloorgang van Jiddisjland

module 4: **de 20e en de 21e eeuw**

- De eeuwige ander: antisemitisme en de sjoa
- De nationale droom: zionisme en antizionisme
- 1948 en daarna: Israëliëse geschiedenis
- Naoorlogs jodendom: de Verenigde Staten en Europa

cursusnr. 7207 (**gehele cursus**)
docent Bart Wallet
plaats Amsterdam
data 13 x op woensdag, 20.00-22.00 uur
22 en 29 februari, 7 maart 2012
14, 21 en 28 maart 2012
4, 11 en 25 april 2012
9, 16, 23 en 30 mei 2012
kosten € 175 voor de hele cursus van 13 lessen

cursusnr. 7208 (**module 1**)
data 3 x op woensdag, 20.00-22.00 uur
22 en 29 februari, 7 maart 2012
kosten € 46

cursusnr. 7209 (**module 2**)
data 3 x op woensdag, 20.00-22.00 uur
14, 21 en 28 maart 2012
kosten € 46

cursusnr. 7210 (**module 3**)
data 3 x op woensdag, 20.00-22.00 uur
4, 11 en 25 april 2012
kosten € 46

cursusnr. 7211 (**module 4**)
data 4 x op woensdag, 20.00-22.00 uur
9, 16, 23 en 30 mei 2012
kosten € 60

Sjabbat

iets over Rofj
in Sjana en Jan
Kipoor

te Zionis-

geschiedenis

Lernen met Bloeme

Lernen met Bloeme, les krijgen van Bloeme, wordt door onze cursisten als een groot voorrecht ervaren. Bloeme Evers is sinds de oprichting van Crescas bij ons instituut betrokken. Zij geeft cursus op drie avonden (maandag-, woensdag- en donderdagavond) en op één middag (dinsdag). Alle lessen worden gegeven bij Bloeme thuis. Haar gezellige eettafel, de thee en de koekjes staan garant voor een intieme sfeer.

Bloeme heeft een brede kennis op het gebied van jodendom. En mocht zij over een bepaald onderwerp het antwoord niet meteen paraat hebben, dan gaat zij te rade bij haar zoon, dayan Raphael Evers. De onderwerpen die zij behandelt zijn o.a.: TeNaCH, Joodse geschiedenis, stromingen in het jodendom, zedenleer, filosofie, de Joodse kalender, de feestdagen, geschiedenis van het zionisme, ethische vraagstukken als draagmoederschap, bevruchting en anticonceptie, euthanasie, maar ook onderwerpen die de cursisten zelf inbrengen.

Daarnaast laat Bloeme u kennis maken met 'jodendom in de praktijk'. Zij nodigt regelmatig cursisten uit voor een sjabbatviering op vrijdagavond of voor een feestdag. De afgelopen jaren bezocht zij met cursisten een (lege) sjoel, een mikwe, de bibliotheek Ets Haim en het Joods Historisch Museum.

Het aantal plaatsen op deze cursussen is beperkt. Wacht niet te lang met inschrijven!

Overige cursusdata vindt u op de volgende pagina

cursusnr.	7213
docent	Bloeme Evers - Emden
plaats	Amsterdam
data	18 x op maandag, 20.00-22.00 uur 5 en 19 september, 3 en 24 oktober, 7 en 21 november, 12 december 2011, 9 en 23 januari, 6 februari, 5 en 19 maart, 2 en 16 april, 7 en 21 mei, 4 en 18 juni 2012
kosten	€ 225

MEER INFORMATIE?

Kijk op www.crescas.nl
of bel **020-6402380**.

cursusnr. 7215
docent Bloeme Evers - Emden
plaats Amsterdam
data 18 x op woensdag, 20.00-22.00 uur
14 en 21 september,
5 en 26 oktober,
9 en 23 november,
7 december 2011, 18 januari,
1, 15 en 29 februari,
14 en 28 maart, 11 april,
2, 16 en 30 mei, 13 juni 2012
kosten € 225

Overige cursusdata vindt u op de vorige pagina

cursusnr. 7214
docent Bloeme Evers - Emden
plaats Amsterdam
data 30 x op dinsdag, 12.00-14.00 uur
6, 13 en 20 september,
4, 11 en 25 oktober,
1, 8, 15 en 29 november,
6 en 13 december 2011,
10, 17, 24 en 31 januari,
7 en 14 februari, 6, 13, 20 en 27 maart,
10, 17 en 24 april, 8, 15 en 22 mei,
5 en 12 juni 2012
kosten € 375

cursusnr. 7216
docent Bloeme Evers - Emden
plaats Amsterdam
data 19 x op donderdag,
20.00-22.00 uur
8 en 15 september,
6 en 27 oktober, 3 en 17 november,
1 en 15 december 2011,
12 en 26 januari,
9 en 23 februari, 8 en 22 maart,
5 en 19 april, 10 en 24 mei,
7 juni 2012
kosten € 235

CRESCAS ZOEKT CHAWWERS EN MISJPOGE

Als u het werk van Crescas een warm hart toedraagt, wordt dan onze chawwer of onze misjpoge en steun ons met een financiële bijdrage. Voor 50 euro wordt u chawwer, voor 150 euro misjpoge. En natuurlijk stellen wij daar iets tegenover. Wij sturen u een welkomstgeschenk, u krijgt korting op onze cursussen en u kunt door ons georganiseerde lezingen gratis bijwonen. Op www.crescas.nl leest u hoe u een speciale band met Crescas kunt aangaan en hoe u ons financieel kunt steunen.

Misschien wilt u met een groter bedrag bijdragen aan ons werk voor Joods Nederland? Crescas is een ANBI-instelling (een Algemeen Nut Beogende Instelling), zodat giften aan Crescas fiscaal aftrekbaar zijn. Wij bespreken graag met u welke fiscaal-vriendelijke mogelijkheden er zijn. Een telefoontje of een mailtje is voldoende.

עֲרֵב אִיב !
אֲנִי לֹמַד אֶתְּךָ

שֶׁאֵין וְגַרְמָה
עֲרֵב אִיב

אִיב

Ook dit jaar vindt u het meest uitgebreide pakket Ivrietcursussen bij Crescas. In Amsterdam geven wij zelfs les op vijf niveau's! Nieuw in ons aanbod is de cursus Ivriet voor senioren.

Alef-Beet

Tijdens drie bijeenkomsten raakt u vertrouwd met het Hebreeuwse alfabet volgens een toegankelijke methode. U leert zowel drukletters als het gebruik van schrijffletters. Tijdens de lessen wordt veel geoefend, o.a. door het lezen en schrijven van kleine woordjes. Na deze cursus kunt u Hebreeuwse drukletters lezen, schrijffletters schrijven en bent u voldoende toegerust om de cursus 'Ivriet kita Alef' te volgen. Thuis oefenen is belangrijk. Reken op minimaal twee uur huiswerk per week. Het lesmateriaal is bij de cursusprijs inbegrepen

cursusnr. 7217
docent Shirley Ensel
plaats Amsterdam
data 3 x op maandag,
20.00-22.00 uur
12, 19 en 26 september 2011
kosten € 53

cursusnr. 7218 (in samenwerking met CIDI)
docent Shelly Bodenheimer
plaats Den Haag
data 3 x op maandag,
19.30-21.30 uur
5, 12 en 19 september 2011
kosten € 53, Vrienden CIDI € 45

Ivriet – kita Alef

Als u het Alef-Beet, het Hebreeuwse alfabet beheerst, bent u er klaar voor! U kunt nu echt beginnen met het leren van Ivriet, modern Hebreeuws.

De cursus wordt gegeven volgens het systeem dat tegenwoordig bij de oelpan (Ivrietschool) in Israël gebruikt wordt.

In deze cursus leert u lezen, spreken en schrijven en er wordt grammatica behandeld. Daarnaast ligt de nadruk in dit eerste cursusjaar op het leren van werkwoorden in de tegenwoordige tijd. Na afloop van dit eerste lesjaar bent u in staat om héél eenvoudige conversaties te voeren en kleine teksten te schrijven en te lezen. We maken gebruik van het lesboek *Ivriet Meberesjjet*, deel 1. Het boek is bij de cursusprijs inbegrepen.

De laatste les van deze cursus valt op 7 mei 2012, zodat het mogelijk is om aansluitend de Crash Course Ivriet te volgen (13 t/m 17 mei 2012).

cursusnr. 7219
docent Shirley Ensel
plaats Amsterdam
data 25 x op maandag, 18.45-20.15 uur
3, 24 en 31 oktober,
7, 14, 21 en 28 november,
12 en 19 december 2011,
9, 16, 23 en 30 januari,
6, 13, 20 en 27 februari,
5, 12, 19 en 26 maart,
2, 16 en 23 april,
7 mei 2012

kosten € 345

cursusnr. 7220 (in samenwerking met CIDI)
docent Shelly Bodenheimer
plaats Den Haag
data 25 x op maandag, 19.30-21.00 uur
3, 10, 24 en 31 oktober,
7, 14, 21 en 28 november,
12 en 19 december 2011,
9, 16, 23 en 30 januari,
6, 13 en 27 februari,
5, 12, 19 en 26 maart,
2, 16 en 23 april,
7 mei 2012

kosten € 345, Vrienden CIDI € 310

Ivriet – kita Beet

Aan deze cursus kunt u deelnemen als u met succes de lessen van kita Alef hebt gevolgd, of als u elders minimaal 25 lessen Ivriet hebt gehad.

De cursus wordt gegeven volgens het systeem dat tegenwoordig bij de oelpan (Ivrietschool) in Israël gebruikt wordt.

In deze cursus gaan we lezen, spreken, schrijven en luisteren en er wordt grammatica behandeld. U breidt uw kennis van de tegenwoordige tijd verder uit en u maakt een begin met de verleden tijd. Verder maakt u voor het eerst kennis met de 'binjaniem' – de voor het Ivriet zo typerende werkwoordvormen. We maken gebruik van de lesboeken *Ivriet Meberesjjet*, deel 1 en *2000+ Sichot sjel Jom Jom*. De boeken zijn bij de cursusprijs inbegrepen.

De laatste les van deze cursus valt op 7 cq 8 mei 2012, zodat het mogelijk is om aansluitend de Crash Course Ivriet te volgen (13 t/m 17 mei 2012).

Shelly Bodenheimer, Ivrietdocent Den Haag

cursusnr. 7221
docent Shirley Ensel
plaats Amsterdam
data 25 x op maandag,
20.45-22.15 uur
3, 24 en 31 oktober,
7, 14, 21 en 28 november,
12 en 19 december 2011,
9, 16, 23 en 30 januari,
6, 13, 20 en 27 februari,
5, 12, 19 en 26 maart,
2, 16 en 23 april,
7 mei 2012

kosten € 360

cursusnr. 7222
docent Shelly Bodenheimer
plaats Den Haag
data 25 x op dinsdag,
18.30-20.00 uur
4, 11 en 25 oktober,
1, 8, 15, 22 en 29 november,
6 en 13 december 2011,
17, 24 en 31 januari,
7, 14 en 28 februari,
6, 13, 20 en 27 maart,
3, 10, 17 en 24 april,
8 mei 2012

kosten € 360, Vrienden CIDI € 325

Ivriet – kita Gimmel

Aan deze cursus kunt u deelnemen als u met succes de lessen van kita Beet hebt gevolgd, of als u elders minimaal 50 lessen Ivriet hebt gehad.

De cursus wordt gegeven volgens het systeem dat tegenwoordig bij de oelpan (Ivrietschool) in Israël gebruikt wordt. U hoort inmiddels tot de gevorderden en u kunt al een aardige conversatie voeren. In deze cursus gaan we lezen, spreken, schrijven en luisteren en er wordt grammatica behandeld. Daarnaast ligt de nadruk in dit cursusjaar op het leren van de toekomstige tijd en de gebiedende wijs. We maken gebruik van de lesboeken *Ivriet Meberesjiet*, deel 1+2 en 2000+ *Sichot sjel Jom Jom*. De boeken zijn bij de cursusprijs inbegrepen.

De laatste les van deze cursus valt op 8 mei 2012, zodat het mogelijk is om aansluitend de Crash Course Ivriet te volgen (13 t/m 17 mei 2012).

cursusnr.	7223
docent	Shirley Ensel of Daniëlle van den Bos
plaats	Amsterdam
data	25 x op dinsdag, 20.45-22.15 uur 4 en 25 oktober, 1, 8, 15, 22 en 29 november, 6 en 13 december 2011, 10, 17, 24 en 31 januari, 7, 14, 21 en 28 februari, 6, 13, 20 en 27 maart, 3, 17 en 24 april, 8 mei 2012
kosten	€ 360

DE CRESCAS IVRIET-TOETS

Als u twijfelt over uw kennisniveau, als u niet goed kunt kiezen in welke cursus u 'op uw plaats' bent, maak dan de Ivriet-toets op www.crescas.nl. Neem telefonisch contact met ons op of stuur een e-mail om een **toegangscodes** op te vragen. Ook als u in de afgelopen jaren één of meerdere cursussen Ivriet hebt gevolgd, is deze toets geschikt om uw kennisniveau te bepalen.

Ivriet – kita Dalet

Aan deze cursus kunt u deelnemen als u met succes de lessen van kita Gimmel hebt gevolgd, of als u elders alle tijden in het Ivriet geleerd hebt volgens het binjaniem-systeem.

De cursus wordt gegeven volgens het systeem dat tegenwoordig bij de oelpan (Ivrietschool) in Israël gebruikt wordt. U hoort inmiddels tot de vergevorderden en u kunt een behoorlijke conversatie voeren.

In deze cursus gaan we lezen, spreken, schrijven en luisteren en er wordt grammatica behandeld. We zullen ons verder o.a. verdiepen in het leren van onregelmatige werkwoordsvormen en de lijdende vorm. We maken gebruik van de lesboeken *Ivriet Meberesjiet*, deel 1+2 en 2000+ *Sichot sjel Jom Jom*. De boeken zijn bij de cursusprijs inbegrepen.

De laatste les van deze cursus valt op 8 mei 2012, zodat het mogelijk is om aansluitend de Crash Course Ivriet te volgen (13 t/m 17 mei 2012).

cursusnr.	7224
docent	Shirley Ensel of Daniëlle van den Bos
plaats	Amsterdam
data	25 x op dinsdag, 20.45-22.15 uur 4 en 25 oktober, 1, 8, 15, 22 en 29 november, 6 en 13 december 2011, 10, 17, 24 en 31 januari, 7, 14, 21 en 28 februari, 6, 13, 20 en 27 maart, 3, 17 en 24 april, 8 mei 2012
kosten	€ 360

Daniëlle van den Bos en Shirley Ensel

Ivriet – kita Hee

Aan deze cursus kunt u deelnemen als u met succes de lessen van kita Dalet hebt gevolgd. U hoort inmiddels tot de vergevorderden en u kunt een goede conversatie voeren.

We gaan ons verder verdiepen in verschillende grammaticale onderwerpen, we lezen en schrijven. De nadruk ligt in deze cursus echter vooral op het spreken. Dit doen we volgens de lesmethode die zegt dat hoe beter het spreken wordt, hoe beter uw andere vaardigheden - verstaan, lezen en schrijven - worden. Voor de conversaties richten we ons op onderwerpen als gezondheid, het geven van complimenten, je mening geven, reizen, etc. We maken gebruik van de lesboeken *Ivriet Meberesjjet*, deel 2 en *Diboerim Diboerim*.

De laatste les van deze cursus valt op 8 mei 2012, zodat het mogelijk is om aansluitend de Crash Course Ivriet te volgen (13 t/m 17 mei 2012).

cursusnr.	7225
docent	Shirley Ensel
plaats	Amsterdam
data	25 x op dinsdag, 18.45-20.15 uur 4 en 25 oktober, 1, 8, 15, 22 en 29 november, 6 en 13 december 2011, 10, 17, 24 en 31 januari, 7, 14, 21 en 28 februari, 6, 13, 20 en 27 maart, 3, 17 en 24 april, 8 mei 2012
kosten	€ 360

NIEUW **Ivriet voor senioren**

Heeft u kinderen en/of kleinkinderen in Israël? Of vindt u het gewoon eens tijd worden om serieus werk te maken van het leren van Ivriet? Ligt het tempo van onze overige Ivrietcursussen u te hoog? Vindt u leren leuk, maar in een wat rustiger tempo? Vindt u het vervelend om 's winters, als het donker is, de deur uit te gaan? Allemaal redenen om u voor de cursus Ivriet voor senioren in te schrijven.

De lessen worden overdag gegeven, op een gemakkelijk bereikbare locatie in Amsterdam Buitenveldert.

En ... als u niet meer zo mobiel bent, verzorgen wij vervoer van uw huis naar de cursuslocatie en terug.

Het kennisniveau van de deelnemers bepaalt het startniveau van de cursus. Verschilt het niveau sterk, dan vormen we - bij een voldoende aantal deelnemers - twee groepen. Er is geen huiswerk. Het lesmateriaal is bij de cursusprijs inbegrepen.

cursusnr.	7226
docent	Efrat Lavon
plaats	Amsterdam
data	25 x op donderdagmiddag, 14.00-15.45 uur 15 en 22 september, 6 en 27 oktober, 3, 10 en 17 november, 1, 8 en 15 december 2011, 12, 19 en 26 januari, 2, 9 en 16 februari, 15, 22 en 29 maart, 26 april, 3, 10 en 31 mei, 7 en 14 juni 2012
kosten	€ 345

Efrat Lavon, docent van de nieuwe cursus 'Ivriet voor senioren'

Toegepast Ivriet

Deze cursus is iets voor u als u met succes de lessen van kita Beet hebt afgerond of elders minimaal 50 lessen Ivriet hebt gehad.

Zoals de titel al aangeeft, brengt u in deze cursus uw eerder verworven Ivriekennis in praktijk. Het doel van de lessen is om uw kennis van het alledaagse Ivriet te vergroten. Spreekvaardigheid staat voorop, maar een deel van de lessen wordt gebruikt voor grammatica. Vast onderdeel van de lessen is begrijpend lezen van eenvoudige artikelen in Israëliische kranten. Daarnaast is er ruimte voor gesprekken en discussies. U vergroot uw woordenschat, u leert nieuwe woorden en uitdrukkingen.

De laatste les van deze cursus valt op 8 mei 2012, zodat het mogelijk is om aansluitend de Crash Course Ivriet te volgen (13 t/m 17 mei 2012).

cursusnr.	7227 (in samenwerking met CIDI)
docent	Shelly Bodenheimer
plaats	Den Haag
data	25 x op dinsdag, 20.30-22.00 uur 4, 11 en 25 oktober, 1, 8, 15, 22 en 29 november, 6 en 13 december 2011, 17, 24 en 31 januari, 7, 14 en 28 februari, 6, 13, 20 en 27 maart, 3, 10, 17 en 24 april, 8 mei 2012
kosten	€ 345, Vrienden CIDI € 310

Crash Course Ivriet *intensieve 5-daagse cursus*

Aan het slot van het seizoen organiseert Crescas deze populaire stoomcursus Ivriet. In vijf dagen komt u als beginner direct een eind: na afloop van de cursus kunt u een eenvoudige conversatie voeren en Ivriet schrijven. Behoort u tot de (licht)gevorderden, dan maakt u met deze intensieve cursus een flinke stap vooruit.

De Crash Course is gebaseerd op het idee van de zomer-oelpan. Twee hele dagen en drie avonden wordt u 'ondergedompeld' in het Ivriet. Voor deze cursus hoeft u geen vrije dagen op te nemen, alle lessen worden gegeven in 'vrije' uren, gebruik makend van Hemelvaartsdag (donderdag 17 mei) en de voorafgaande zondag (13 mei). Op de tussentijdse dagen hebt u 's avonds les.

De Crash Course wordt gegeven op drie niveaus: beginners, lichtgevorderden en gevorderden. Uw kennisniveau wordt nauwkeurig bepaald met behulp van onze Ivriettoets.

De Crash Course is geheel verzorgd. Al het lesmateriaal is inbegrepen, koffie, thee, frisdrank in de pauzes en op de beide hele lesdagen zorgen wij voor een kosjere lunch.

cursusnr.	7228 (beginners) 7229 (lichtgevorderden) 7230 (gevorderden)
docent	Daniëlle van den Bos, Shirley Ensel en Efrat Lavon
plaats	Amsterdam
data	zondag 13 mei, 10.00-17.00 uur maandag 14, dinsdag 15 en woensdag 16 mei, 19.00-22.00 uur donderdag 17 mei (Hemelvaartsdag), 10.00-17.00 uur
kosten	€ 235, inclusief lesmateriaal, drankjes en kosjere lunches

Docenten Crash Course

Yvonne
Van Gelder

Dit jaar hebben wij gekozen voor workshops, 'losse' lessen in plaats van cursussen van drie lessen. Yvonne van Gelder, onze docente, behandelt vijf totaal verschillende thema's, steeds één thema per avond. De lessen staan op zich, u kunt per workshop inschrijven. Wacht daar niet te lang mee, de capaciteit van de keuken is beperkt tot maximaal 18 cursisten.

CRESCAS-SCHORT

Of u nu thuis aan het kokkerellen bent, of één van onze cursussen Kosjer Koken volgt, met een Crescas-schort ziet u er uit als een echte 'chef'. Voor € 19,50 (plus € 3,- verzendkosten) komt u in het bezit van deze onmisbare keukenhulp. Op www.crescas.nl vindt u het bestelformulier. Telefonisch bestellen kan natuurlijk ook, bel 020-6402380.

Ceviche - wijn & spijs

Voor wie van vis en wijn houdt, belooft deze les een feestje te worden. Ceviche is koud gegaarde superverse vis, aangevuld met kruiden, specerijen en groenten.

We bereiden 5 soorten ceviche (Zweeds, Peruaans, Polynesisch, Caraïbisch en Philippijns). De docente laat u daarbij 5 bijpassende kosjere wijnen proeven. Ook voor beginnende koks is deze les zeer geschikt.

cursusnr.	7231
docent	Yvonne van Gelder
plaats	Amsterdam
datum	woensdag 5 oktober 2011
	19.00-22.30 uur
kosten	€ 49

Zanzibar Swahili

Zanzibar wordt ook wel het 'spice island' genoemd en kent een heerlijke milde exotische keuken met invloeden uit India, Oman en het Afrikaanse continent. U leert over diverse specerijen en de toepassing ervan. U maakt o.a. viscurry, groente-pilau, samosas, linzen bhaji met tamarindesaus, salades en dadeltaart.

cursusnr.	7232
docent	Yvonne van Gelder
plaats	Amsterdam
datum	woensdag 2 november 2011
	19.00-22.30 uur
kosten	€ 49

Pies & Pastries

Zelf taarten bakken is helemaal hip en met goede basisrecepten niet eens zo moeilijk. Van *Key lime pie* tot *Scottish salmon and leek pie*, een keur aan zowel zoete als hartige taarten komt deze les aan bod. Ook parve 'cheese cake' ontbreekt niet.

cursusnr.	7233
docent	Yvonne van Gelder
plaats	Amsterdam
datum	woensdag 7 december 2011
	19.00-22.30 uur
kosten	€ 49

Thaise keuken

In deze les leert u diverse authentieke gerechten maken die zijn aangepast aan onze spijswetten. Zoals *Tom kha kai* (aromatische Thaise kippensoep), *Phad Thai* met tofu, salades en roerbakgerechten op basis van verse rode en groene curry. Elk gerecht kan naar wens mild of kruidig bereid worden.

cursusnr. 7234
docent Yvonne van Gelder
plaats Amsterdam
datum woensdag 8 februari 2012
19.00-22.30 uur
kosten € 49

Sjawoe'ot-recepten

Verrassende gerechten op basis van kaas en zuivel met een knipoog naar India, Italië en Frankrijk. We maken ondermeer *tikka* en *palak Panir* (zelf gemaakte verse kaas), panna cotta en mousse van geitenkaas. Ook de rest van het jaar zult u veel plezier beleven aan deze lichte en gezonde vegetarische recepten.

cursusnr. 7235
docent Yvonne van Gelder
plaats Amsterdam
datum woensdag 9 mei 2012
19.00-22.30 uur
kosten € 49

Global Day of Jewish Learning wereldwijde studiedag

Het succes van de 1e Global Day of Jewish Learning in november 2010 mag niet zonder vervolg blijven. Deze wereldwijde studiedag staat dit jaar dan ook opnieuw op de agenda. De directe aanleiding voor de 1e 'Global Day' was de voltooiing, in 2010, van het levenswerk van rabbijn Adin Steinsaltz: zijn vertaling van de Talmoed, de Steinsaltz-editie. Het initiatief en de mondiale coördinatie van de studiedag is in handen van 'Aleph Society', de Amerikaanse organisatie die het werk van rabbijn Steinsaltz ondersteunt. Crescas en Stichting Pardes tekenen, net als vorig jaar, samen voor de organisatie en uitvoering van dit evenement in Nederland. Het motto van de 'Global Day' maken wij graag tot het onze: *One world. One people. One day.*

Het doel van de Global Day organisatie is om één keer per jaar Joden over de hele wereld bij elkaar te brengen om gezamenlijk de rijkdom van ons culturele erfgoed te ervaren. Zondag 13 november leren studiegroepen over de hele wereld over het zelfde thema: 'De eenheid van het Joodse volk en de centrale rol van het sjema'.

Samen leren geeft een gevoel van verbondenheid. Dit gevoel wordt versterkt door het idee van samen-leren-met-anderen-overal-ter-wereld. Of zoals rabbijn Steinsaltz het verwoordt: *Let my people know.*

Het gedetailleerde programma van deze studiedag maken wij later bekend via onze wekelijkse email-nieuwsbrief. Toch raden wij u aan nu al in te schrijven. Het aantal plaatsen is beperkt, voorkom teleurstelling.

cursusnr.	7237
docent	Leo Mock en David Lilienthal
plaats	Amsterdam
datum	zondag 13 november 2011 14.30-19.30 uur
kosten	€ 45, inclusief kosjere maaltijd

Joods zijn èn vrouw *een themazondag met gebruik van korte films*

Joods zijn en vrouw. Hoe leuk, hoe lastig of hoe erg is dat? Hoe zit het met de emancipatie van de vrouw in verschillende Joodse bevolkingsgroepen? Lopen wij Joden, wat die emancipatie betreft, in de pas met de niet-Joodse wereld?

Het thema van vandaag wordt ingeleid met twee korte films, die dienen als 'mindset' voor de discussie. De films zijn eindexamenproducties van studenten van de Ma'aleh Film School in Jerusalem. Integere films van uitstekende kwaliteit. Ma'aleh is een orthodox opleidingsinstituut met een 'open mind'. Ieder onderwerp, ook als het controversieel is en in religieuze kringen niet altijd geaccepteerd, kan en mag door de studenten worden behandeld. De films geven een goed beeld van de manier waarop in het orthodoxe jodendom met lastige levensvragen wordt omgegaan.

Docent en deelnemers bespreken en bediscussiëren de films. Daarna wordt dieper op het onderwerp ingegaan aan de hand van traditionele teksten die op dit thema betrekking hebben.

Aan het begin van de middag verzorgen wij een kosjere lunch.

cursusnr. **7239**
docent **Leo Mock**
plaats **Amsterdam**
datum **zondag 27 november 2011,**
12.30-17.00 uur
kosten **€ 35,**
inclusief kosjere lunch

Leo Mock

Joods leven en Halacha, probleem of uitdaging? *een themazondag met gebruik van korte films*

De standaardvertaling 'Joodse wetgeving' doet de Halacha tekort. Halacha is meer: een verzameling wetten en gedragsregels voor alle aspecten van het leven, waarin wetten en voorschriften van de Tora zijn verwerkt. Sommigen ervaren Halacha als een knellend pakket ge- en verboden, anderen vinden in Halacha voornamelijk ethische richtlijnen.

Leo Mock kiest twee aansprekende thema's voor deze zondag. Een korte film dient als 'mindset' en inleiding van elk thema. De films zijn eindexamenproducties van studenten van de Ma'aleh Film School in Jerusalem. Integere films van uitstekende kwaliteit. Ma'aleh is een orthodox opleidingsinstituut met een 'open mind'. Ieder onderwerp, ook als het controversieel is en in religieuze kringen niet altijd geaccepteerd, kan en mag door de studenten worden behandeld. De films geven een goed beeld van de manier waarop in het orthodoxe jodendom met sommige lastige levensvragen wordt omgegaan.

Docent en deelnemers bespreken en bediscussiëren de film. Daarna wordt dieper op het onderwerp ingegaan aan de hand van Halachische teksten die op dit thema betrekking hebben.

Aan het begin van de middag verzorgen wij een kosjere lunch.

cursusnr. **7238**
docent **Leo Mock**
plaats **Rotterdam**
datum **zondag 26 februari 2012,**
12.30-17.00 uur
kosten **€ 35,**
inclusief kosjere lunch

Crescas is één van de partners van Jonet, het landelijk Joods netwerk met respect voor alle vormen van jodendomsbeleving. JMW, JHM, Joodse Omroep, Jonag, Maccabi, NIW en Crescas zijn de zeven niet-religieuze en niet-politieke Joodse organisaties die werken aan een interactief platform met plaats voor alle elementen in het jodendom. Kijk voor meer informatie op <http://jonet.nl/>

Sjier Hasjieriem *het Hooglied*

Sjier hasjieriem lijkt de heftige liefde tussen koning Salomo en een onbekend meisje te beschrijven, in soms bijna erotische termen. Toch hebben de rabbijnen het opgenomen in *Tanach* (de bijbel). En dat niet alleen ... Rabbi Akiva zegt: "Alle liederen (in *Tanach*) zijn heilig, maar het Hooglied is het allerheiligst (*kodesj kodsjien*)." Het Hooglied zou een allegorie zijn over de liefde tussen G-d en het Joodse volk. Opmerkelijk is dat vertalingen vaak sterk van elkaar verschillen. In de cursus wordt de tekst vanuit verschillende invalshoeken en vertalingen bestudeerd, zowel als simpel liefdeslied als in termen van de allegorie. Misschien kunnen de deelnemers aan het eind van de cursus de keuze maken wat *Sjier Hasjieriem* is. Een liefdeslied? Een allegorie? Of beide?

NIEUWSBRIEF

Wilt u op de hoogte blijven van alle Crescas-activiteiten? Stuur uw email-adres naar crescas@crescas.nl en u ontvangt onze elektronische nieuwsbrief.

cursusnr.	7240
docent	Michael Bloemendal
plaats:	Amsterdam
data	3 x op dinsdag, 20.00-22.00 uur 6, 13 en 20 maart 2012
kosten:	€ 46

Czernowitz en zijn Joodse schrijvers

lezing van Leo Frijda

Aan het eind van de 19e eeuw was Czernowitz, de hoofdstad van de Boekovina, een ware cultuurmecopol. Klein Wenen noemde men het wel, een stad waarin de Joden, die meer dan éénderde van de bevolking uitmaakten, een belangrijke rol speelden. Tijdens de sjoa zijn de meeste Joden van Czernowitz naar Transnistrië gedeporteerd en daar omgebracht. Van Joods leven is vrijwel niets meer terug te vinden. De grote synagoge moet nu een bioscoop zijn.

Voor literatuurliedhebbers is Czernowitz nog steeds een fascinerende stad. Karl Emil Franzos (1847-1904), de schrijver van *Der Pojaz*, bracht zijn jeugd in Czernowitz door. Voor Franzos was het liberale Czernowitz de stad van de Verlichting. Ook Aharon Appelfeld (1932), geboren in de Boekovina, heeft Czernowitz een zeer Joodse, maar tevens zeer geassimileerde stad genoemd. Na de sjoa bleef de dichters Rose Ausländer (1907-1978) en Paul Celan

(1920-1970) alleen de taal. Ondanks alles, schreef Celan. 'Ik leef in mijn moederland woord', dichtte Ausländer. Celan is vooral bekend door de *Todesfuge*. 'Ook mijn moeder had slechts dit graf', zei hij over dit gedicht. Celan komt in de lezing uitgebreid aan het woord.

De Oost-Europese plaatsen met een belangrijke Duits sprekende Joodse bevolking zijn ten onder gegaan. Een Franz Kafka uit Praag, een Joseph Roth uit Brody en een Paul Celan uit Czernowitz zullen er nooit meer zijn.

cursusnr.	7236
docent	Leo Frijda
plaats:	Amsterdam
datum	woensdag 30 november 2011, 20.00-21.30 uur
kosten:	€ 13

Leo Frijda

Joods Educatief Centrum
Crescas

דרשקש

Antwoordcoupon

INSCHRIJVEN?

Gebruik de **antwoordcoupon**, bel **020-6402380**,
stuur een e-mail naar **crescas@crescas.nl**
of ga naar **www.crescas.nl**

naam

voorletters

hr/mw

adres

postcode

plaats

geboortedatum

telefoon

mobiel

e-mail

schrijft zich in voor cursusnr.

cursus

schrijft zich in voor cursusnr.

cursus

schrijft zich in voor cursusnr.

cursus

ik word chawwer van Crescas à € 50

ik word misjpoge van Crescas à € 150

Het verschuldigde bedrag a.u.b. overmaken op bankrekening nummer **54.24.72.910** ten name van Crescas in Amstelveen,
onder vermelding van het cursusnummer.

handtekening

Deze antwoordcoupon in een gesloten enveloppe zonder postzegel sturen naar:

Joods Educatief Centrum Crescas, Antwoordnummer 1011, 1180 VD Amstelveen.

Joods Educatief Centrum 'Crescas'
Buitenplein 65
1181 ZE Amstelveen

telefoon: 020-6402380

fax: 020-3452260

e-mail: crescas@crescas.nl

websites: www.crescas.nl

www.joodsebibliotheek.nl

